

Rozwiązanie palącego problemu

Adam Majewski

Fot. archiwum szpitala

Zbliżająca się zima spędza sen z powiek kadry zarządzającej placówkami służby zdrowia. Przystarzałe instalacje grzewcze i brak termomodernizacji znacznie zwiększają bowiem koszty ogrzewania budynków. Czy jednak brak pieniędzy na remonty jest wystarczającym wytłumaczeniem dla biernej postawy? Okazuje się, że nie!

Ogrzewanie pomieszczeń szpitali i innych placówek służby zdrowia w okresie zimowym pochłania lwią część ich budżetów. Tymczasem sprawnie przeprowadzona termomodernizacja, remont lub wymiana instalacji grzewczej i zlecenie zarządzania ogrzewaniem budynków firmie zewnętrznej może przynieść znaczne oszczędności.

Niestandardowe oszczędności

Firmy oferujące outsourcing w tym sektorze przekonują, że zaoszczędzić można nawet do 50 proc. kwot pierwotnie wydawanych na ogrzewanie.

– *Oszczędności zależą od zastanego w danej placówce stanu instalacji grzewczych, ocieplenia, zarządzania i wielu*

czynników. Wprowadzając nasze standardy w skrajnych przypadkach możemy wypracować nawet 50-procentowe oszczędności – zapewnia Zdzisław Dalach, dyrektor projektu ds. rozwoju w obszarach miejskich Dalkia Polska.

Dalkia jest jednym z niewielu podmiotów na rynku, które oferują placówkom służby zdrowia usługę kompleksową – od studium wykonalności, przez projekt zmodernizowanej instalacji grzewczej i termomodernizacji, realizację, aż po długoterminową eksploatację. Wymierne korzyści może przynieść jednak już samo przeprowadzenie termomodernizacji. To działania mające na celu zmniejszenie strat ciepła przez ocieplenie budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej itp.

Dziesiątki modernizacji

Dodatkowo szpitale we własnym zakresie poprawiają sprawność instalacji grzewczej i modernizują systemy wentylacji. Na mapie Polski można wskazać dziesiątki miejscowości, w których szpitale przygotowują się tak do zimy.

W czerwcu prace modernizacyjne podjął np. Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce. Pod koniec zeszłego roku szpital otrzymał niemal 3 mln zł z budżetu samorządu województwa, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Mające zakończyć się w połowie przyszłego roku prace obejmują m.in. docieplenie ścian budynków, wymianę stolarki okiennej, modernizację instalacji elektrycznej, modernizację węzła cieplnego i kotłów, modernizację systemu wentylacji oraz instalację komputerowej automatyki sterującej. Dyrekcja szpitala szacuje, że remont pozwoli zmniejszyć zapotrzebowanie na energię aż o 74 proc.

Przyszły rok to także data zakończenia termomodernizacji głównego budynku Szpitala Powiatowego w Pyskowicach. Wymieniono już wszystkie elementy instalacji centralnego ogrzewania oraz grzejniki, wstawiono nowe okna i drzwi. Obecnie trwają prace przy docieplaniu ścian i dachu. Prace sfinansowane zostały z pożyczek z Wojewódzkiego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Spadek zapotrzebowania na energię uzyskany dzięki termomodernizacji przekłada się na znaczne obniżenie rachunków. Marek Balicki, dyrektor Szpitala Wolskiego w Warszawie, szacuje, że po termomodernizacji płaci rocznie o ok. 20 proc. mniej za ogrzewanie.

Tego typu prace obserwować będziemy jeszcze wiele lat, bo jak przekonują specjaliści z branży, stan infrastruktury w polskich placówkach zdrowia jest tragiczny.

– Najczęściej zachodzi konieczność wykonania poważnych modernizacji i remontów, czasem trzeba wymienić cały system. Zwykle instalacje są stare i w złym stanie technicznym. Ograniczenia finansowe związane z długotrwałymi problemami budżetowymi służby zdrowia najpierw dotyczyły zaplecza technicznego, co sukcesywnie przekładało się na trwałe pogarszanie się stanu technicznego, zubożenie technologiczne, a w konsekwencji wzrost strat energii i kosztów, a także obniżanie bezpieczeństwa energetycznego. Toteż Dalkia przed rozpoczęciem działań naprawczych wykonuje szczegółowe audyty techniczne i operacyjne w celu identyfikacji problemów i zagrożeń, a następnie określenia celów i zadań koniecznych do doprowadzenia systemu do żądanych standardów i przywrócenia bezpieczeństwa energetycznego – mówi Zdzisław Dalach.

Nie tylko oszczędności

Poza niższymi kosztami dyrekcje szpitali mogą liczyć na inne korzyści. Elementarną jest zapewnienie pacjentom i personelowi odpowiednich warunków le-

czenia i pracy. Sporo profitów dostarcza placówkom służby zdrowia powierzenie zarządzania ciepłem profesjonalnym partnerom, takim jak Dalkia. Dzięki temu nie muszą się już troszczyć o zadania niezwiązane z ich podstawową działalnością. W przypadku Dalkii dodatkowo mogą powierzyć jej specjalistom konserwację budynków. Podstawową korzyścią ze współpracy z firmami typu Dalkia jest jednak brak konieczności posiadania kapitału na przeprowadzenie niezbędnych modernizacji instalacji grzewczej. Firma sama modernizuje sieć, a jej zysk wypracowywany jest dopiero po dostarczeniu towaru, którym jest ciepło.

– Podpisujemy umowę o efekt, która zakłada, że za określone wynagrodzenie Dalkia zapewni określony komfort i efekt ekonomiczny, a ewentualne nadwyżki oszczędności zostaną podzielone pomiędzy szpital i Dalkię. Jednorazowe

„Jednorazowe nakłady na termomodernizację wielokrotnie zwracają się w czasie eksploatacji budynków szpitalnych w postaci oszczędności na wydatkach na ciepło”

nakłady na termomodernizację wielokrotnie zwracają się w czasie eksploatacji budynków szpitalnych w postaci oszczędności na wydatkach na ciepło. W oparciu o tego typu umowy Dalkia wykonuje termomodernizacje – podkreśla Zdzisław Dalach. – W Polsce stosowanie umów o efekt jest ograniczane przez obowiązujące regulacje prawne sektora energetycznego. Stan izolacji termicznej budynków w naszym kraju sukcesywnie poprawia się w wyniku realizacji procesów termomodernizacyjnych, finansowanych przez właścicieli lub zarządców. Sądę jednak, że efekt byłby większy, gdyby, termomodernizacja realizowana była spójnie i kompleksowo z modernizacją systemów ciepłowniczych w oparciu o umowy o efekt, tak aby finansowanie zostało zapewnione z zewnętrznych źródeł i sponowane przez szpital w czasie z oszczędności energii – dodaje Zdzisław Dalach.

Część firm zewnętrznych dba też o ograniczanie ryzyka sanitarnego (np. zakażenie Legionellą).

– Wzorcowym szpitalem jest dla nas Szpital Ortopedyczny w Zakopanem, gdyż tam nie tylko wprowadziliśmy nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne, ale także wdrożyliśmy pełny program zapobiegania rozwojowi bakterii Legionella

w wodzie użytkowej. Program został wprowadzony jako jeden z pierwszych w Polsce, w oparciu o standardy i wieloletnie doświadczenia Dalkii we Francji w zapobieganiu rozwojowi tej bakterii, pomimo że przepisy polskie nie nakładają takich obowiązków. Legionella może dostać się do płuc wraz z oparami wodnymi i wywołać ich chorobę, w niektórych przypadkach prowadzącą do śmierci – mówi Zdzisław Dalach.

Uniwersytecki Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny w Zakopanem rozpoczął współpracę z Dalkią Termiką w 2000 r. Wówczas w wyniku postępowania przetargowego, Dalkia przeprowadziła na własny koszt modernizację systemu ciepłowniczego szpitala. W zamian zarządza siecią ciepłowniczą szpitala przez 10 lat. Dyrekcja szpitala nie kryje zadowolenia z tej współpracy, wliczając oszczędności:

– Powierzenie firmie Dalkia eksploatacji kotłowni i dostaw energii ciepłej dla szpitalnego systemu centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej daje oszczędności z trzech źródeł – przejęcie kosztów zatrudnienia służb technicznych przez Dalkię, ograniczenie kosztów zakupu paliwa węglowego oraz wzrost efektywności pracy urządzeń kotłowni – mówi Maciej Frączek, zastępca dyrektora ds. ekonomiczno-administracyjnych szpitala w Zakopanem. Dodaje jednocześnie, że szpital może się teraz skupić na podstawowym zadaniu, czyli leczeniu pacjentów.

Współpracę z Dalkią chwala sobie także dyrekcja Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, Centrum Onkologii w Krakowie, Zakładu Opieki Zdrowotnej

MSWiA w Krakowie, czy Sanatorium MSWiA w Ciechocinku.

Melodia przyszłości

Według specjalistów, po okresie podstawowych modernizacji sieci ciepłowniczych przyjdzie etap, w którym zarządzający służbą zdrowia zwrócą uwagę na alternatywne źródła energii i najnowocześniejsze technologie. Póki co z alternatywnych źródeł energii, takich jak energia geotermalna, biomasa, ciepło z odpadów, korzysta niewielki odsetek placówek. A szkoda, bo to nie tylko atrakcyjna finansowo propozycja, ale także rozwiązanie przyjazne środowisku.

Do chlubnych wyjątków należy Szpital Specjalistyczny w Gorlicach. Pod koniec zeszłego roku zakończono tam modernizację systemu grzewczego, polegającą głównie na zamianie kotłów węglowych na opalane biomasą. Jako źródło energii w dwóch nowoczesnych kotłach wodnych na biomasę wykorzystywane są zrębki drzewne. Sieć ciepła rozprowadza powstałe w ten sposób ciepło do 19 obiektów szpitala. Oprócz oszczędności udało się także niemal całkowicie zredukować emisję pyłów, dwutlenku węgla i siarki.

– Pośrednio już teraz korzysta się z alternatywnych źródeł energii, jeśli ciepło lub energia dostarczane do szpitala z sieci pochodzą z centralnych jednostek energetycznych je wykorzystujących – mówi Zdzisław Dalach. – Alternatywne źródła energii w samych szpitalach na razie nie są wykorzystywane, głównie z powodu wysokich nakładów inwestycyjnych na ich budowę i braku systemu wsparcia finansowego dla takich przedsięwzięć. Budowa nowych instalacji dostosowanych do wykorzystywania alternatywnych źródeł energii jest obecnie droższa i bardziej skomplikowana niż budowa instalacji tradycyjnych, co odpowiednio przekłada się na ceny ciepła i energii. Sądzę, że w najbliższych latach, w ramach realizacji polityki energetycznej zakładającej ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, alternatywne źródła energii będą instalowane i zwiększy się wykorzystanie tzw. zielonej energii. Dalkia wspiera wszelkie działania związane z ochroną środowiska naturalnego i jest przygotowana do aktywnego udziału w rozwoju alternatywnych źródeł energii – dodaje Zdzisław Dalach.

Ciekawą propozycją dla służby zdrowia jest także kogeneracja – technologia pozwalająca na równoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej w jednym procesie technologicznym. Przynosi ona wymierne oszczędności oraz zwiększa elastyczność procesu wytwarzania. Kogeneracja polega na znacznie większym wykorzystaniu energii pierwotnej zawartej w paliwie do produkcji energii elektrycznej i ciepła. Efektywność energetyczna tego typu systemu jest więc nawet o 30 proc. wyższa niż w przypadku oddzielnego wytwarzania energii elektrycznej w elektrowni kondensacyjnej i ciepła w kotłowni. ■